

Ditlev Olsen, skúlastjóri á skúlanum á Trøðni

Spesialskúlin hvørki hevur ella hevur havt nakran næming móti ynski foreldra ella sakkunnleika

Í Sosialinum nr. 79, leygardagin 13. oktober 1979 hevur blaðið samrøðu við Johannes Andr. Næs skúlaráðgevara.

Blaðið hevur havt triggjar samrøður, ið fyri stóran part snúgv seg um (spesialskúlan) Skúlan á Trøðni, tó uttan at boðsenda nokrum hiðani til møgulega at rætta mistøk, ið kunnu koma fram í hesum máli.

Eg ætli ikki at koma í blaðtjak og avgjørt ikki lættisoppaskrivning hesum álvarsmáli viðvíkjandi, men bert við skjølum um prógva, at Johannes Andr. Næs í fleiri støðum sigur ósatt um Skúlan á Trøðni, um tað er rætt endurgivið, sum hann skal hava sagt við blaðmannin á Sosialinum.

Í pettinum »Neyðugt við samarbeiði«, verður ráðgevarin spurður, um nakað samarbeiði er millum fólkaskúlan og spesialskúlan, og skal hann til hetta hava svarað, at tað einki samarbeiði er millum hesar báðar skúlar í dag. Eisini verður hann spurður nær samarbeiði hevur verið, og er svarið ongantíð. So verður hann spurður, um hesir

báðir skúlar ikki hava brúk fyri hvørjum øðrum, og svarar hann jú, so avgjørt.

Hann verður eisini spurður um, hvussu eitt tilkitt samarbeiði kann koma í lag, og visir hann her til nýggju fólkaskúlalógina. Spurdur um spesialskúlin kann senda speciallærarar út kring landið at hjálpa til við undirvisningini í fólkaskúlanum, er svarið, at tað kann hann ikki, tí lærararnir á spesialskúlanum ganga eftir eini heilt aðrari lóg, og at spesialskúlin hoyrir undir danska sosialmálaráðið.

Aftaná at hava lisið hetta, spyr ein seg sjálvan, hvi tilkitt ósannindi skulu berast út millum Føroya fólk.

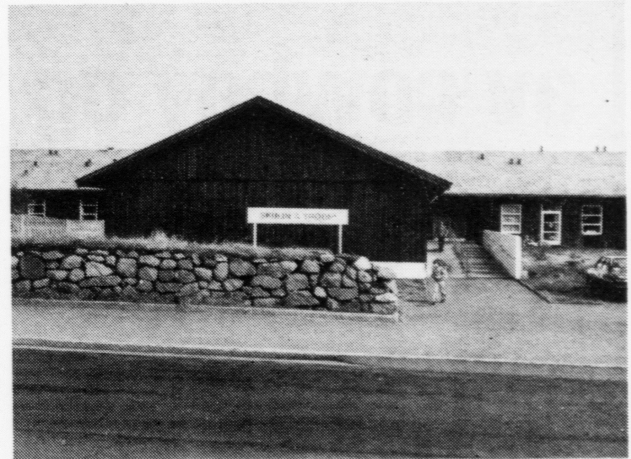
Veruleikin er hesin, at rikisumboðsmaðurin 17. april 1969 setti hina sokallaðu 9-mannanevndina at koma við einum tilmæli um samskipan av undirvisningini av brekaðum í Føroyum. Í hesi nevnd var Johs. Andr. Næs ein av okkum 9.

Eftir nevndaruppskotinum og viðtøkunum er

skúlin ein sjálveigandi stovnur. Í grein 6 er sett ein »visitátiónsnevnd« at taka avgerðir um upp-tøku og útskriving av næmingunum. Í hesi nevnd, sum virkar situr Johs. Andr. Næs eisini. Hvussu kann hann so siga, at einki samarbeiði er millum fólkaskúlan og spesialskúlan? Ella er tað ráðgevarin, sum ikki vil samarbeiða við spesialskúlan?

Tað framgongur týðiliga av »cirkulære om specialundervisning i den færøske folkeskole« frá 12. april 1965 § 3 at ráðgevarin hevur einsamallur alla heimild at taka støðu til alla serundirvisning í fólkaskúlanum. Har er eingin demokratisk »visitátiónsnevnd«, t.v.s. at hann, sum skal fáa í lag (formidla) samarbeiði sigur, at einki samsamarbeiði er. Hetta er maður í tønastu hjá tí almenna; synd at siga at hann er ræddur.

Ráðgevarin sigur, at hesir báðir skúlar hava brúk fyri hvørjum øðrum, og tókk fái hann fyri tað, men hvi so ikki gera brúk av teimum?

Skúlin á Trøðni

Her sigur hann, at spesialskúlin ikki kann senda sínar lærarar at hjálpa til við undirvisningini í fólkaskúlanum, tí at spesialskúlin hoyrir undir sosialmálaráðið. Hetta er jú ósatt; eingin átti at víta tað betri enn Johs. Andr. Næs, sum jú sat í 9-mannanevndini, og sum veit, at § 1 sigur, at Føroya Spesialskúli er ein sjálveigandi stovnur, og § 2 sigur, at hann er undir eftirliti av Føroya Landsstýri, sosialmálaráðnum og undirvisingarmálaráðnum, og § 3 sigur, at skúlin hevur eina lokala (føroyska) 5-mannastjórn.

Danskir serforsorgsskúlar verða fluttir frá sosialmálaráðnum undir undirvisingarmálaráðið og helst lagdir undir amtini 1/1. 1980; men hesin skúlin var sostatt tann fyrsti, sum varð lagdur út. Tað var hann 1/8. 1976 og í Udlægningsbetænkningin verður sagt soleiðis um Føroyar:

Statens specialskole i Tórshavn overgår den 1. august 1976 til at være en selvejende institution, Færøernes specialskole. Den er fælles for

særforsorgen (herunder åndssvageforsorgen) og folkeskolen til undervisning og pleje af handicappede.

Den selvejende institution ledes af en bestyrrelse der tæller repræsentanter for Færøernes landsstyre, skolens forældreforening samt Rigsombudsmanden på Færøerne.

Udgifterne til skolens drift vil blive dækket med 75% af statskassen og 25% af de færøske myndigheder.

Efter de af Færøernes landsstyre, socialministeriet og undervisningsministeriet godkendte vedtægter står skolen under tilsyn af Færøernes landsstyre, socialministeriet og undervisningsministeriet.

Tá ið nú myndugleikarnir hava tikið hesa avgerð, so kann ein kanska spyrja ráðgevarin, um hann ætlar at formidla ella at sabotera hesa avgerð. Tað átti einki at forða fyri einum smidgum samarbeiði millum fólkaskúla og spesialskúla. At stovnar hava hvør sína stjórn, forðar ikki fyri samarbeiði, tí Johs. Andr. Næs var eis-

ini við at góðtaka visitátiónsnevndina og hetta orðaljóðið:

»Det må efter udvalgets opfattelse være et ledende synspunkt, at så mange børn som muligt får den fornødne specialundervisning lokalt, således at de kan forblive boende hjemme«. Hetta vilja øll fólk, sum eru nakað at sær komin royna at fremja, og ikki minst tí eigur ráðgevarin at formidla eitt samarbeið millum fólkaskúlan og spesialskúlan.

Spesialskúlin hvørki hevur ella hevur havt nakran næming móti ynski foreldra ella sakkunnleika.

Hjáløgd eru kopi av hesum skjølum, sum lýsa tað, ið her er sagt:

1. Skjal visir hvør var í 9-mannanevndini
2. Udkast til vedtægt for Føroya Spesialskúla
3. Vedtægt for Føroya Spesialskúla
4. Cirkulære om Specialundervisning
5. fra udlægningsbetænkningen (síða 146)
6. úr nevndarálitinum um serundirvisning í Føroyum (síða 9)

Ditlev Olsen

einaleverandørur til áðurnevndu deild.

Tað skal einki loyndarmál vera, at orsakað av harðari kapping, var ógvuliga tunniligt við flutningi úr Skotland fyri hálvan juli í ár.

Áðurnevnda felag hevði nakað av flutningi. Men bara einki við okkum. Annað felag kom og bjóðaði okkum væl av flutningi.

Samstundis varð avtalað, at vit skuldu leggja okkara innkeyp soleiðis, at hesir sluppu upp í part.

Eg dugi ikki at siggja, at nakað skal vera í vegin fyri at SL ger handelsavtalur, ið økja um inntøkuna. Persónliga fái eg einki burtur úr tí — í besta færi vrøvl og balladu — men eg meti tað sum mína skyldu m.a. at gera avtal-

ur, ið geva mest møgulegan ágóða til Strandfarskip Landsins.

Tórshavn 18.10.79
Thomas Arabo

»BØRN OG BARNAGARÐAR«

Í Útvarpinum sunnudagin 7. oktober var ein áhuga-verd sending um »Børn og barnagarðar«.

Evnið ið er vorðið ógvuliga aktuelt, hevur fingið eina áleypandi umtalu í bløðum. Hetta halda vit er ógvuliga keðiligt, tí tað er

als ikki meiningin, at heimið og barnagarðurin skulu mótast hjá hvørjum øðrum. Men harafturimóti er tað av stør- um týðningi fyri barnið, at tey arbeiða saman!

Vit takka tí Kristiannu Jespersen fyri sendingina,

og hevði tað verið áhuga-vert, um tað komu fleiri sendingar um sama evnið, við so ymiskum sjónarmiðum sum gjørligt.

Olga Horn
Juliana Næs
Súsanna Binderup
Fia Nattestad